

ชื่อเรื่องวิจัย การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านโคก (อสพป.32) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

ผู้วิจัย นางพรพรรณ บุตตะวงศ์

ปีที่วิจัย 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านโคก(อสพป.32) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านโคก(อสพป.32) จำนวน 16 คนและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เลือกมาแบบเจาะจง 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านโคก(อสพป.32) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกมาแบบเจาะจง ประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ 3) ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านโคก(อสพป.32) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านโคก(อสพป.32) จำนวน 16 คน เลือกมาแบบเจาะจง และ 4) ประเมินและปรับปรุงรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านโคก (อสพป.32) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านโคก(อสพป.32) จำนวน 16 คน เลือกมาแบบเจาะจง ประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู แบบบันทึกคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะที่สำคัญ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านโคก(อสพป.32) พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.48$, $\sigma = 0.73$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.84$, $\sigma = 0.53$) และมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเฉลี่ยเท่ากับ 0.42 แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการสอนและใช้เทคนิคการนิเทศภายในแบบผสมผสาน ทั้งแบบกัลยาณมิตร แบบชี้แนะ ระบบ Buddy และกระบวนการ PLC

2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านโคก(อสพป.32) พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) การดำเนินการของรูปแบบ 5) ผลลัพธ์ของรูปแบบ และ 6) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของรูปแบบ ส่วนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็น (2) สร้างความรู้ความเข้าใจและเตรียมความพร้อม (3) วางแผนและออกแบบการนิเทศร่วมกัน (4) ปฏิบัติการนิเทศและเรียนรู้ร่วมกัน (5) สะท้อนผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ และ (6) ประเมินผล สรุปผล และพัฒนาต่อเนื่อง ส่วนการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ได้แก่ (1) การออกแบบการเรียนรู้ (2) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (3) การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ (4) การประเมินผล การจัดการเรียนรู้ และ (5) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ทั้งนี้ องค์ประกอบของรูปแบบทั้ง 6 องค์ประกอบ มีผลการตรวจสอบร่างรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.52) ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.54) และด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.53) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.53) ส่วนคู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.59)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านโคก(อสพป.32) พบว่า ก่อนการทดลองใช้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลังการอบรมพัฒนาสูงกว่าก่อนการอบรมพัฒนาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในระหว่างการทดลอง พบว่า พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูทุกคนสามารถปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับสูง ($\mu = 2.68$, $\sigma = 0.11$) และภายหลังการใช้รูปแบบ พบว่า ร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ ร้อยละของผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ และร้อยละของผลการประเมินสมรรถนะสำคัญ of นักเรียนสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ ดังนั้นสรุปว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูได้ในบริบทของสถานศึกษา

4. ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านโคก(อสพป.32) พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนบ้านโคก(อสพป.32) มีความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.51$) นอกจากนี้ ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma = 0.39$)